

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Pé un an 500 Lei,

pe o jumătate de an 250 Lei

Abonamentele se plătesc
înainte!

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului
Târnava-Mică sub Nr. 3-1933

Intemeietori: † Al. Lupeanu-Melin și Iuliu Maior

Proprietar și director: IULIU MAIOR

Redactor: SEVER BARBU

Adresa: BLAJ, jud. Târnava-Mică. Telefon Nr. 68

ANUNȚURI ȘI RECLAME:

Un șir Corp V, adică de lărgimea a doi milimetri, Lei 15
Lărgimea de 1 cm. Lei 60

Procesul Memorandului

— 50 de ani dela marele proces național —

„Vedeți scris pe ziduri cu slove de
lumină
In temnițele voastre „Trăiască România!”
(Al. Vlahuța: Eroilor Martiri)

E o sfântă datorie să nu ne uităm trecutul! Să nu trecem nici nepăsători, nici măcar liniștiți, — ci cu sufletul cutremurat — pe lângă tot ce a însemnat și înseamnă viața neamului nostru, din acele timpuri îndepărtate până astăzi. De aceea, azi, când jalea s'a întins peste tot trupul țării, în toate sufletele românești, este mai cu folos decât oricând, să ne aducem aminte cu drag de faptele și persoanele trecute. Să ne îndreptăm mai des și mai adânc în istoria neamului — bogată în fapte de seamă, — pentru a găsi alinare suferințelor și a scoate în învâțăminte alei acea tărie sufletească de a putea rezista acestor ceasuri de cumpănă.

Noi, Românii ardeleni, am dus totdeauna o viață aspră sub stăpânirea străină de sufletul nostru a cuceritorilor maghiari. Veacuri de-a rândul am îndurat acest jug greu al stăpânitorilor, în nădejdea unei mântuiri care trebuia să vină. Mii de vieți românești au fost jertfite pentru mai bună starea neamului nostru, fără ca de pe urma lor soarta să se fi schimbat în mai bine. Viața noastră a fost plină de amărăciuni, de încordări și încercări din cele mai grele. Dar totuși, niciodată, nu ne-am pierdut încrederea și nădejdea în dreptatea lui Dumnezeu, care nu ne-a părăsit nicicând!

În anul 1892, partidul național din Ardeal înaintă împăratului-rege Francisc Iosif I al Austro-Ungariei vestita jalbă numită *Memorandum* (adică pe românește: *de ținut minte!*), care înșira pe larg toate prigonirile suferite de poporul român din partea Ungurilor și cerea, să se facă — în sfârșit — dreptate neamului românesc, împilat de atâtea veacuri.

O scie de 300 de țărani, în frunte cu cei mai de seamă bărbați politici (în cap cu Dr. Ioan Rațiu și Pr. Dr. Vasile Lucaciu), merse la Viena, să ceară audiență împăratului, pentru a-i înmâna actul. Popolația Capitalii austriace — în frunte cu primarul Vienei, Dr. Karl Lueger — a făcut delegației române o primire din cele mai frumoase, dar împăratul refuză să citească măcar plângerile Românilor. Au cerut împăratului să le facă dreptate și împăratul nu i-a înțeles! Se vede

că dreptatea lor nu-i putea apăra, ci ea însăși se cerea apărută!

Memoriul depus la cancelaria împărătească, fără a fi măcar deschis, fusese trimis guvernului din Budapesta, care la rândul lui, a înapoiat plicul sigilat și nedesfăcut avocatului Dr. Ioan Rațiu, la Turda! Ba la întoarcerea spre casă frunțașii români — și mai ales Dr. Ioan Rațiu — au fost atacați, fără ca autoritățile maghiare să le ia apărarea!

Ce durere putea fi mai mare decât să-ți vezi dreptatea nesocotită și dreptul la o viață mai bună refuzat? Dar n'a fost numai atât. Autorii Memorandum-ului au fost dați în judecată, învinuți de răsvărire „împotriva unității statului maghiar"! Procesul are loc la Cluj între 7—25 Mai 1894 — adică acum o jumătate de veac, — și se desfășoară cu o îndârjire strigătoare la cer. Frunțașii români, alături de eroicii lor apărători, susținură cu aceeași tărie și în fața tribunalului unguresc: drepturile naționale și istorice ale neamului nostru și primiră bărbătește sentința de condamnare la închisoare. Apărarea a fost izgonită prin teroare. La sfârșitul debaterilor, Dr. Ioan Rațiu a făcut o declarație de o rară mândrie românească:

— „Ceeace se discută aici — zice Dr. Ioan Rațiu — este însăși existența poporului român și existența unui popor nu se poate discuta, ea se afirmă.. Nu înaintea Dv. avem să ne apărăm. N'avem decât să denunțăm (arătăm) lumii civilizate sistemul prin care ni-se răpește tot ceea ce un popor are mai scump: **Legea și limba.**

„De aceea, noi nu mai suntem aici acuzați, ci acuzați și nu avem ce căuta înaintea acestei justiții, pentru că am lucrat în calitate de gânditori ai poporului român și un popor întreg nu poate fi târit pe banca acuzaților... Această chestiune politică este un proces secular, între națiunea maghiară și poporul român. Puteți să ne condamnați ca oameni, dar nu puteți să-ne judecați ca gânditori ai națiunii noastre. Faceți dară ce poftiți. **Nu suntem vinovați și voi, dacă sunteți stăpânii trupurilor noastre, nu sunteți și stăpânii conștiințelor noastre. Există un alt tribunal, mai mare, care ne va judeca pe toți: tribunalul lumii civilizate. Declar deci, în numele meu și al celor acuzați, că pentru aceste motive nu ne putem apăra...** —

Astfel știu să vorbească marii mucenici ai unui neam, marii apostoli, marii luptători care s'au jertfit pentru binele nației!

Toți condamnații au primit cu bărbăție osânda. Gazeta „Tribuna“ din 15/27 Mai 1894, scria: Doamna Lucaciu — o inimoasă preoteasă română, — i-a zis soțului ei, Pr. Vasile

In rândul de sus, dela stânga la dreapta: Dionisiu Roman, * Dr. Patriciu Barbu, Dr. D. P. Barcian, * Gerasim Domide, * Dr. Teodor Mihali, Dr. Aursi Suciu, Mihai Veliciu și Rubln Patiția.
In rândul de jos, tot dela stânga la dreapta: Nicolae Cristea, * Iuliu Coroianu (referent), * Gheorghe Pop de Băsești (vicepreședinte), * Dr. Ioan Rațiu (președinte), * Dr. Vasile Lucaciu (secretar general), Dimitrie Comșa și * Septimiu Albini (secretar). Cei însemnați cu steluță au fost greco-catolici. Așadar cei mai mulți și cei mai de seamă membri ai acestui comitet au fost români uolji, ceea ce e bine de știut mai ales astăzi.

Lucaciu: „Te sărut, dragul meu, și sunt fericită ca tu ai fost invrednicit de osânda cea mai grea!“ (Intr'adevăr, Pr. Lucaciu fusese condamnat la 5 ani închisoare). Și mai departe scrie „Tribuna“: „Singur Badea George (Pop de Băsești) a plâns: pentru că — zicea — l-au batjocorit, dându-i pedeapsă mai puțină decât celorlalți tovarăși ai săi.“

Și astfel, temnițele din Seghedin și Vaș și-au deschis largi porțile ca să primească pe martirii românismului, pe acei luptători neînduplecați cari au reprezentat rezistența românească împotriva unei stăpâniri tiranice. Peste Ardeal s'a ridicat semnul suferințelor și al închisorilor, al durerilor și amărăciunilor...

Sgomotul stârnit în jurul acestui proces a deschis ochii întregii Europe asupra Transilvaniei. În toate țările civilizate ale apusului se trezise un viu interes pentru problemele românești.

Memorandiștii vor rămâne totdeauna, în conștiința tuturor Românilor, ca o pildă de adevărat patriotism. De aceea, cade-se a închina un gând cucernic acelor vrednici și luminați bărbați ai luptei noastre pentru dreptate, cari s'au ostenit — cu 50 de ani înainte, — să pătrundă prin uși ferecate, cu cartea drepturilor românești. Icoana lor va stăruî de-a pururi în paginile de aur ale istoriei neamului nostru ca niște stânci neclintite și uriașe, flindcă au crezut cu tărie în dreptul și viitorul poporului român din Ardeal, apărând pământul strămoșesc și disprețuind forța nedreptății!

Teodor Seiceanu

La Blaj

Refugiat din Fălticeni, m'am chinuit șase zile și șase nopți, pe un sfert de loc, într'un vagon de clasa a treia, fără să fi putut să mă spăl, și fără să fi putut înghiți măcar o lingură de mâncare caldă.

Am ajuns noaptea în Blaj.

La gară ne-a întâmpinat un gardist de stradă, care ne-a condus la azilul dela școala primară de Stat, al cărei vrednic director este dl Vasile Văleanu, refugiat ca și noi, dar refugiat de patru ani.

Eram mai mulți: erau profesori și profesoare din Fălticeni, pe lângă noi, doi bătrâni, părinți de profesori.

Nu știu ce s'au făcut ceilalți. Eu, zdrobit de oboseală, am rămas pe loc, hotărât să dorm în azil. Pe unul din cele două paturi comune, de scânduri de brad negiluite, pe care țărani umblau cu picioarele pline de glod, am întins o pătură, mi-am pus căpătâiu sacușorul de drum, m'am învăluit cu blana, și am dormit nelângă până dimineață, când dl Văleanu, om bun și cu suflet înțelegător, m'a luat în casa lui, și m'a îngrijit creștinește, câteva zile, până când am fost găzduit.

Prima vizită am făcut-o I. P. S. S. Dnui Dr. Valeriu Traian, Episcop român unit de Oradea, Administrator Apostolic al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Făgăraș.

Am stat câteva minute în sala de așteptare, până când au ieșit, din salon, alte persoane ce fuseseră în audiență, și s'a ivit, în pragul ușii, figura blândă a I. P. S. S., care m'a primit și mi-a vorbit cu glasul dulce și părintesc.

Am fost apoi la dl Prefect, persoană foarte gentilă. I-am spus că am fost și eu Prefect al județului Suceava, că am fost Primar al orașului Fălticeni, și l-am rugat să-mi deie învoire să locuiesc în Blaj, ceea ce mi-a acordat, cu multă bunăvoință.

Dl Secretar al Poliției, foarte amabil, m'a

repartizat în gazdă la doamna Emilia Hopențeanu, o femeie distinsă, una dintre cele mai bine reputeate din tot orașul, care mi-a pus la dispoziție singura cameră disponibilă ce avea.

În orice casă am intrat, am întâlnit oameni foarte bine primitori; la orice autoritate am deschis ușa, am fost primit cu multă bunăvoință, mi s'a vorbit ca unui prieten.

Am întâlnit, pretutindeni, oameni civilizați.

Eu mulțumesc I. P. S. S. Dnui Dr. Valeriu Traian, și tuturor bunilor creștini Blăjeni, pentru primirea bună ce mi-au făcut, și pentru ospitalitatea frățească ce mi-au oferit-o.

Dr. Artur Gorovei

Membru de onoare al Academiei Române

Grăunțe sufletești

In mănăstire trapistă

Pe drumul vijelios al acestei vieți îți vine să te întrebi că: oare care este rostul vieții călugărești? Ori, pentru a putea răspunde mai viu acestei întrebări, ne folosim de pildă: că Tatăl Ceresc ține în mână un inel, de care atârână la vale o cumpănă cu două talere. În talerul din stânga e așezat muntele de păcat al omenirii în chipul lui Lucifer, iar în talerul din dreapta sunt așezate greutatea rugăciunilor din mănăstiri făcute de călugări sub chipul unui ingeras, care nu numai că are greutate cât păcatele, dar trage cu mult mai greu în cumpănă decât ele. Pentru aceste rugăciuni Dumnezeu se îndură, să nu potopească lumea cu totul.

Apoi, atât pentru reculegerea cea mai pașnică a sufletului, cât și pentru oțelirea cea mai trainică a voinței, așa de trebuincioasă drumului prin această viață, mănăstirile sunt cele mai folositoare grădinițe creștinești. Între acestea se numără și așa zisa mănăstire trapistă, întemeiată de Sf. Benedict și de Sf. Bernard. Sf. Bernard care s'a născut în 1091 în Franța, avea deviza: „Nimic nu e cu neputință celor cari cred în Dumnezeu și nimic nu e greu pentru cei cari iubesc pe Dumnezeu“.

Într-o mănăstire trapistă programul de viață este următorul: La ora 2 dimineața începe slujba de noapte a călugărilor. În fiecare zi sunt două Liturghii: una cetită la 5 și jumătate dimineață, la care se și cuminecă toți călugării, iar cealaltă la 10, la care cântă toți călugării. Când se scoală, încep ziua cu rugăciunea „Bucură-te Marie“ și o încheie cu „Să trăești Regina!“ Între jurămintele lor călugărești e și tăcerea veșnică, lucru care trebuie să ne dea de gândit și nouă cari ne întunecăm sufletul cu câte și mai câte palavre. Foc în mănăstire nu se face. Pe paturile aspre călugării dorm îmbrăcați 7 ceasuri iarna și 6 vara, cu îngăduința de a se mai odihni un ceas peste zi. Zilnic se roagă 6 ore, iar restul lucrează, mâncând de două ori; iar în timpul postului, care la ei începe din 14 Septembrie și ține până la Paști, mănâncă numai odată pe zi. Carne și pește nu se gătește, iar ouă foarte rar. Punctualitatea lor e ceas. Pentru călugării pe patul morții încep deja rugăciunile și liturghiile atunci când nu mai e nădejde de scăpare și țin încă și după moarte, 30 de zile. Noi, abia a murit tata sau mama, și ne-am uitat cu totul de ei. Călugării sunt îngropați fără sieri, după cum a fost înmormântat și Mântuitorul.

Cât despre viața aspră a călugărilor trapisti, ca și despre a tuturor călugărilor, rân-

voitorii spun că ei se omoară de vii. La această acuză răspunsul este: nu asprimea vieții omoară pe om, ci destrăbălarea, care mai întâi începe cu plăcerile simțurilor. Deci sănătatea corpului o găsim în biruința dovedită asupra plăcerilor sau poftelor noastre de tot felul.

Regele Filip August al Franței mergea cu corabia pe mare spre Palestina. Un vânt năpraznic deslănțui o furtună puternică, punându-i viața în pericol. Astfel că în miez de noapte nădejdea pierise din sufletele însoțitorilor. Numai regele mai zicea: „Oare n'a sosit ceasul la care se roagă călugării trapisti din Clairvaux (citește: Clervo, oraș în Franța), căci le-am făcut mult bine și mai ales când vor începe liturghia se vor ruga și pentru mine și Dumnezeu ne va mântui?“ Și într'adevăr la ora primei liturghii furtuna se potoli ca prin minune. Și ce credeți, iubiți cetiter, oare n'ar fi nimerit ca prin mici binefaceri față de mănăstirea dela Obreja, județul Alba, să-i facem pe acești călugări ai noștri să se roage și pentru noi? Mai ales că prin micile binefaceri pe cari le-am face, ca o haină sau un ban, ei îngrijesc un mare număr de orfani de războiu? Deoarece călugării noștri, sunt ca niște mame cari leagănă sufletele rănite ale fiilor acestei țări. Pentru ce? Pentru că le potolească suferințele prin somnul dulce al rugăciunilor, dimpreună cu modestul nostru ajutor.*)

Pr. Octavian Fulicea

Luna Mai, sărbătoarea Maicii Domnului

Suntem în luna Mai. În luna cea plină de soare, de cântece și flori.

Intreaga fire din nou adusă la viață, pe mult grăitoarele-i strune, cântă imnul de laudă și mărire creatorului său. Totul e viață, totul e mișcare... toate într'un glas ne chiamă și stăruitor ne îndeamnă a nu lipsi dela datoria de creaturi, de preaiubiți fii.

Luna aceasta plină de farmec Biserica apuseană o închină în întregime cinstirii Maicii Domnului. Ea face din luna Mai o sărbătoare a celei mai minunate flori, a florii fără vestejire, a fecioarei fecioarelor Maria.

Vom putea noi Românii, cari așa de mult și cu atâta gingășie iubim pe Maica Domnului, vom putea noi lipsi dela fiasca noastră datorie? O nu!

Vom face ca luna aceasta să fie și pentru noi o sărbătoare a Ei. În acest scop ne vom strânge seară după seară la umbra altarelor Ei și vom face să alunece printre degetele noastre, acel binecuvântat fir de mărgele, ce poartă frumosul nume de Rozar sau cunună de roze în cinstea Preacuratei. Vom spune des, din tot sufletul și cu toată evlavie, rugăciunea atât de plăcută Maicii sfinte „Năcătoarea de Dumnezeu“.

Vom cugeta la viața Ei, la minunatul Ei exemplu și o vom urma în umilință, sărăcie, răbdare și vergurie.

Așa făcând, dragii mei, vom putea aștepta cu încredere timpuri mai bune. Pacea după care oftăm cu toții, ne va veni prin Regina Păcii, Preacurată Fecioară Maria.

Un fiu al Ei, preot în Dobrogea

*) Aceleași rugăciuni se îndreaptă pentru noi către Dumnezeu, la cererea noastră, și călugăritele dela Mănăstirea gr. cat. „Buna Vestire“ din Moreni, jud. Prahova, despre cari am scris mai pe larg în Nr. 2 pag. 1, al gazetei noastre. (Nota Redacției).

Cum stă lumea și țara

Războiul cu Rusia

Pe Nistrul de jos se dau lupte grele. Bolșevicii, cari au atacat cu puteri mari capul de pod din acest sector, au fost respinși. Armatele sovietice au suferit pagube însemnate, atât în material de război, cât și în oameni.

Pe Siretul de mijloc, trupele române au reocupat mai multe localități de seamă. În câteva locuri Rușii au reușit să spargă frontul româno-german, însă după câteva contraatacuri spărturile au fost din nou închise.

În celelalte părți ale frontului din Basarabia și Moldova nu s'au făcut schimbări.

La poalele Carpaților, în regiunea Colomeea, Germanii au continuat să atace pe bolșevici, pricinuindu-le pierderi mari.

În Ucraina de miazănoapte trupele germane și-au îmbunătățit mult situația.

La sfârșit de Sevastopol se dau lupte sângeroase. Toate atacurile sovietice din această parte a frontului au fost respinse.

Războiul din Italia

Armatele aliate din Italia de miazăzi, după pregătiri îndelungate de artilerie, au întreprins atacuri mari pe toate părțile frontului. După știrile germane, cu toate că Anglo-Americanii au aruncat în luptă toate forțele pe cari le-au avut, frontul german nu a putut fi străpuns.

Atacurile aliaților dela capul de pod Nettuno s'au prăbușit sub focul de apărare al Germanilor.

La miazăzi de Aprilia și la răsărit de golful Gaeta planurile Englezilor de a sparge linia de rezistență germană au dat greș. Atacurile lor au fost respinse.

În Marea Adriatică au fost scufundate mai multe vapoare de război inamice.

Războiul Japoniei

După știrile venite din Tokio, capitala Japoniei, se află că armatele japoneze au câștigat noi victorii.

În regiunea Lin Yn Japoniezii au ocupat mai multe localități, cari din punct de vedere militar au o importanță mare.

Aviația japoneză a atacat baza americană dela Tang Ciung, pricinuind pierderi grele inamicului.

Anglo-Americanii sunt din ce în ce tot mai îngrijorați de înaintarea trupelor japoneze.

Comitetul maghiar din Anglia nu recunoaște alipirea Ardealului

Ungurii cari se află în Anglia au format un guvern. Președintele lui este contele Karoly Mihai, în vârstă de 70 ani, care a fost pe vremuri prim-ministru al Ungariei. În acest „Comitet“, cum îl numesc ei, au intrat toți Ungurii din streinătate, cari sunt contra guvernului din Ungaria de astăzi.

După o știre din Budapesta, s'a aflat că noul guvern maghiar dela Londra, și-a întocmit programul de lucru. El se compune din nouă puncte. Între altele se prevede alungarea Germanilor din Ungaria și eliberarea țării din mâinile streinilor.

În ce privește hotarele Ungariei unul din puncte spune, că noul comitet ungar dela Londra nu recunoaște alipirea teritoriilor jugoslave, cehe și românești la Ungaria. Cu alte cuvinte Ungurii din streinătate au recunoscut că Ungaria stă pânește teritorii cari nu sunt ale ei.

Știrea aceasta a îndârjit mult guvernul din Budapesta. Purtătorul de cuvânt al postului de radio din capitala Ungariei a declarat: „Contele Karoly mușcă pentru a doua oară din interesele ungare“.

Întâmplării acesteia se nimerește de minune zicătoarea românească: „Omul se supără, dacă îi spui adevărul“.

Spania nu îngăduie nimănui să se amestece în afacerile sale interne

În vremea din urmă, Englezii și Americanii au căutat pe toate căile să atragă Spania de partea lor. Aliații vreau cu orice preț ca poporul spaniol să rupă legăturile de prietenie cu Germania.

Zilele trecute, generalul Franco, șeful statului spaniol, a ținut o vorbire, în care a spus că guvernul spaniol nu îngăduie nici unui stat strein să se amestece în afacerile interne ale Spaniei.

Vorbind despre războiul din Răsărit, conducătorul Spaniei a declarat că voluntarii spanioli pot să lupte și de aici înainte contra bolșevismului, care caută să se întindă în lumea întreagă. Spania își dă foarte bine seama de răutățile comunismului, fiindcă îl cunoaște din războiul civil, când au fost închiși și omorâți de spanioli, iar bisericile și lăcrurile sfinte au fost batjocorite într'un chip cu adevărat barbar.

Molotov a cerut din nou invazia

Rușii sunt nemulțumiți de încetinirea cu care pregătesc Englezii cel de al doilea front. Ei ar vrea să se deschidă cât mai curând noul front european pe care îl tot făgăduesc aliații. În felul acesta sovieticii trag nădejde că vor slăbi Germanii pe frontul răsăritean.

Se află din Berlin, că Molotov, comisarul afacerilor externe al Sovietelor, a cerut ca invazia să se facă în cel mai scurt timp. Între altele Molotov a spus: „a sosit vremea ca armatele aliate să pregătească operațiuni comune împotriva Germaniei, inamic care va simți în curând loviturile noastre comune“. Necazul e că Englezii nu se prea sinchiesc de cererile desnădăjduite ale Rușilor. Ei își văd liniștiți de treburile lor, așteptând să lupte alții pentru interesele Angliei.

Știri scurte politice

Englezii și Americanii au cerut Portugaliei, să rupă legăturile economice cu Germania.

Germania a făcut prizonieri peste 10 mii aviatori anglo-americani.

Postul de radio din Paris a anunțat, că bombardamentele engleze și americane au pricinuit pagube mari în Franța.

Cu prilejul zilei de 10 Mai, Fuehrerul Adolf Hitler a felicitat, prin telegrame, pe M. S. Regele Mihai I. și pe Mareșalul Antonescu.

Aviația anglo-americană a bombardat mai multe orașe din Belgia. Sunt morți mulți în rândurile populației civile.

Pe frontul finlandez s'au dat numai lupte locale.

Orașul București, Berlin și Belgrad au fost bombardate din nou de aviația americană.

Fuehrerul Adolf Hitler a început să inspecteze fortificațiile germane făcute pe coasta de stînjit a Europei în vederea invaziei aliaților.

Germanii au născocit un hidroavion uriaș care are două etaje și este provăzut cu numeroase tunuri și mitraliere.

D-l von Papen, ambasadorul german în Turcia, s'a înapoiat la Ankara. D-sa a înmănat guvernului turc răspunsul Germaniei la măsura pe care a luat-o Turcia de a nu mai exporta crom în Germania.

Pelerinaj la „Maica Săracilor“ din Cărbunar

Va avea loc, Luni, în 5 Iunie 1944 — a doua zi de Rusali —, sub patronajul I. P. S. Sale Dr. Valeriu Traian Frențiu și cu concursul Corului Catedralei din Blaj.

În aceste cumplite vremuri de suferință, să alergăm cu încredere nemărginită spre Aceea care a spus: „Am venit să alin suferința“ și să o rugăm dintru adâncul sufletului, să ne mântuiască din nevoi și să ne aducă pacea mult dorită. Preacurata, singură ea — după cum a spus-o —, poate să aducă în lume Pacea. Veniți deci cu toții la Maica Săracilor, pentru a obține pacea și mântuirea noastră.

De prin sate

Din Ciugud

Duminecă, 30 Aprilie 1944, locuitorii comunei Ciugud, jud. Alba, au avut cinstea deosebită de a avea în mijlocul lor chiar pe Dl. președinte al Astrei județene, Alba, prof. Eugen Hulea, dela liceul Mihai Viteazul din Alba-Iulia, care a conferențiat în localul școlii primare de Stat din loc, în cadrele Astrei, despre: „Războiul și grozăviile lui, în trecut și prezent“.

După conferință, un grup de elevi, dela liceul Mihai Viteazul din Alba-Iulia, au executat mai multe cântece bine alese, iar elevul octavan Roșu, din Alba-Iulia, a cântat și cu vocea, nostalgia pământului înstreinat.

Rânduri pentru o gazetă moțască

Gazeta moșilor „Detunata“, care apare la Alba Iulia sub priceputa conducere a dlui Ioan Popa Zlatna, a implinit un an de viață. Un an de muncă neobosită. Un an de sbucium, de frământări, de trudă, pentru o viață mai bună a acelor „cari cerșesc din poartă în poartă“.

Se simțea demult lipsa unei gazete care să se ocupe cu viața Moșilor, să-le apere interesele, să lupte pentru înlăturarea necazurilor, a lipsurilor, cari sug toată vloga acestor români vrednici.

Viața moșilor a fost foarte puțin cunoscută, iar problemele lor nici atât.

„Detunata“ și-a luat angajamentul de a face cunoscut tuturor Moșul așa cum este el.

Gazeta moșească „Detunata“ a intrat în anul al doilea de apariție. Aceasta este o dovadă că acei pentru care se tipărește au înțeles-o.

Astăzi, alături de cei ce scriu această tribună românească, se găsesse toți Moșii, cari prin obolul lor asigură apariția „Detunatei“.

D. Ioan Popa Zlatna și d. V. Copiluc-Cheatră pot fi mândri de gazeta ce o conduc cu atâta râvnă. Să dea Dumnezeu ca să-mânța, ce o aruncă din dragoste de neam, să ajungă în ogor bogat, pentru a rodi din plin.

Petru P. Baciu

Administrația Financiară a jud. Târnava Mică

Nr. 2437-1944

Români,

Dumnezeu ne-a hărăzit să avem o țară mândră și bogată.

Dușmanii noștri vreau cu tot dinadinsul să ne-o răpească.

Pentru apărarea ei și a gliei sfinte strămoșești, udată cu atâta sânge de înaintașii noștri, am fost nevoiți să luăm armele în mână și să ne-o apărăm așa cum și altă dată strămoșii noștri au apărut-o.

Vremurile sunt grele, războiul e și mai greu.

El necesită cheltuieli multe și veniturile ordinare ale țării nu mai sunt suficiente să acopere jertfele materiale necesitate de acest război.

În vederea acoperirii acestor cheltuieli necesare conducerii războiului pentru apărarea hotarelor Țării și ducerea lui la bun sfârșit, Înalțul Guvern a recurs la un nou împrumut intern, denumit „Împrumutul Apărării Naționale 1944“.

Guvernul a socotit că o majoritate de impozite în vederea acoperirii acestor cheltuieli ar depăși capacitatea de plată a contribuabililor.

Că în consecință, pentru realizarea sumelor necesare, pentru apărarea puterii de achiziție a monedei naționale și a puterii de producție a economiei naționale, pe de altă parte pentru a putea face posibilă participarea tuturor disponibilităților și a tuturor puterilor productive și patriotice la nevoile actuale ale țării, singurul și cel mai bun mijloc este împrumutul.

Împrumutul Apărării Naționale 1944 este amortizabil în 10 ani, socotiți dela 1 Octombrie 1944 și producător al unei dobânzi de 4% pentru subscriitorii.

În primii 5 ani, adică până la 1 Octombrie 1944, titlurile acestui împrumut vor putea fi primite în plata impozitelor cu care contribuabilii datorează, în proporție de 15 la sută din debitul fiecărui an.

Aceasta însemnează că 75% din sumele subscrise vor putea fi plătite în impozite, rămânând ca numai cele 25% să fie rambursate prin trageri la sorți în următorii 5 ani.

Practic însă, nu se va ajunge la acest fel de amortizare, întrucât tendința merge crescândă a volumului afacerilor va atrage după sine și o mărire a veniturilor, implicit a impozitelor care sunt în funcție și direct proporționale cu veniturile.

Așa fiind, cele 25% din sumele subscrise vor servi tot la acoperirea impozitelor.

Se desprinde din cele de mai sus că tot împrumutul nu este altceva decât un avans de impozite pe care contribuabilul îl face pentru ajutorarea Statului, care se găsește la o grea răscruce și pentru care subscriitorul primește în schimb o dobândă de 4% pe an.

Pentru ca toți cetățenii să contribuie la efortul de război al țării, Guvernul a hotărât participarea obligatorie la acest împrumut a tuturor cetățenilor cu o cotă minimă egală cu 50% din impozitele convenite pe anul 1942/44.

S'au exceptat dela această obligațiune agricultorii rurali a cătora proprietăți nu întrec 3 hectare

Asemene au fost exceptați și mici proprietarii de case delă orașe, cu condiția ca aceștia să nu aibă decât o singură casă și venitul acestei case să nu depășească lei 50.000 anual.

O mai ideală și echitabilă soluție credem că nu ar fi fost posibilă.

Cota minimă, egală cu 50% din impozitele elementare, trebuie achitată în două rate egale, până cel mai târziu la 30 Iunie a. c.

Plata se face la percepția locului unde domiciliază contribuabilul.

Neplata împrumutului în termenul de mai sus atrage după sine transformarea de drept a acestui împrumut în impozite.

Pentru sumele subscrise, subscriitorii vor primi cu ocazia plății ultimei rate titlurile de împrumut cu cupoanele respective.

Știrile săptămânii

Intâia împărtașanie la Blaj s'a făcut Duminecă în 14 Mai. A slujit însuși I. P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu în săbtor de canonici și cateheți. I. P. S. Sa a rostit și predica. A împărtașit apoi însuși 49 copii îmbrăcați în haine albe și pe părinții lor. Reuniunea Femeilor Române Unite din Blaj le-a dat apoi copilașilor în prânzitorul Seminarului un dejun constător din cafea, colaci și prăjituri, pe care l-a prezidat tot I. P. S. Sa.

Liturghia de Dumineca și din sărbători în catedrala din Blaj se va sluji de aici înainte, nu la ora 10, cum era obiceiul până acuma, ci îndată după utrenie, adică la ora 8 dimineața. La ora 10 se va mai sluji o liturghie mai puțin sărbătorească pentru ceice, din cauze binecuvântate, nu au putut fi de față la liturghia cea mare. Aceasta din cauza tot mai deselor bombardamente.

Cardinalii și episcopii Franței au rugat pe cardinalii și episcopii Angliei și ai Statelor Unite Nordamericane, să intervină la guvernele lor, ca locuitorii pașnici ai orașelor și satelor să fie cruțați de bombardamentele aeriane și ca acelea să fie făcute — dacă mai e nevoie să se facă — cu cea mai mare băgare de seamă. Guvernele engleze și americane le-au răspuns că ei vor continua să bombardeze nodurile de cale ferată și instalațiunile industriale, deci populația să se ferească din calea acelora.

Pagubele dela București. În atacurile aeriene din 4, 15, 21 și 24 Aprilie asupra Bucureștilor au fost nimicite 1829 case, vătămate 1989 case, s'au iscat 102 focuri, au fost răniți 2979 și omorâți 3378 oameni. Cine-lia pe toți aceștia pe suflet?

Intr'o casă din Sângătin s'au găsit 223 pachete de bumbac. La locuitorul Nicolae Fărcaș din comuna Sângătin Nr. 221 s'au aflat 223 pachete de bumbac, pe cari el le-a transportat delă comerciantul Ilie Hociotă din Miercurea Sibiului, ca să le scape de bombardament. Negustorul a declarat că el a cumpărat bumbacul cu scopul ca să-și bage banii în ceva ce are preț. Judecătoria va hotări, dacă a avut voie s'o facă aceasta, ori doară a făcut sabotaj.

Scumpirea vieții în diferite țări. Dela 1939 până la 1944 viața s'a scumpit în Turcia cu 274%, în Palestina cu 237%, în Iran cu 203%, în Bolivia cu 200%, în Islanda cu 145%, în India cu 95%, în Finlanda cu 86%, în Chile cu 84%, în Costa Rica cu 67%, în Spania cu 66%, în Islanda cu 59%, în Norvegia cu 50% în Suedia cu 50%, în Mexico cu 49%, în Elveția cu 49%, în Peru cu 43%, în Japonia cu 33%, în Anglia cu 28%, în Statele Unite Nordamericane cu 24%, în Argentina cu 21%, în Rodesia de Sud cu 19%, în Canada cu 18%, în Uruguay cu 14%, în Venezuela cu 14%, iar în Germania cu 11%.

Cei ce vor achita cota minimală la împrumut până la 15 Mai a. c., vor beneficia și de o reducere de 10% din sumele datorate.

ROMÂNII,

Ascultați apelul Țării, urmați pilda înaintașilor și dați tot obolul vostru pentru apărarea gliei strămoșești, a avutului vostru și a scumpilor voștri copii.

Cu Dumnezeu înainte!

Blaj, 8 Mai 1944.

Administrația Financiară
Târnava Mică

166 (1-1)

Iarăși vom avea zile fără carne. Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării a dat poruncă, ca în zilele de Luni, Miercuri și Vineri să nu se mai poată vinde carne, ci numai păsări și pește. Ba nici chiar mezeluri, iar și acestea numai pe cartelă. Ne bucurăm că de data aceasta ministerul a pus zilele fără carne pe zilele de post, că doară de aceea suntem țară creștină.

Roadele bombardamentelor în Italia. Dl Mussolini a adus la cunoștința lumii întregi că bombardierele anglo-americane au nimicuit până acuma în Italia de sus 212 biserici, 53 spitale, 27 biblioteci, 34 muzee, 36 monumente artistice, 32 cinematografe, 1 sală de concert, 112 institute culturale, 6 palate administrative și 9 instituții de îngrijire a copiilor. Toate acestea sunt obiective militare?

Ce au făcut bolșevicii în Spania. Guvernul spaniol a publicat sub titlul „cauza comună“ o adunare de documente despre ceea ce au săvârșit comuniștii în Spania în cursul anilor 1936—1939, cât au stăpânit-o ei. Din această carte se vede că ei au ucis în acești 3 ani nu mai puțin de 85.940 persoane. Au introdus apoi divorțul, pe urma cărei legi într'o singură dimineață o judecătorie a desfăcut 50 de căsătorii. Urmarea a fost că s'au stricat oamenii îngrozitor și s'au umplut de tot felul de boale lumești. Un înalt funcționar a dat la hotelul Ritz din Madrid un banchet care a costat 37.600 pesetas (cam un jumătate milion Lei) într'o vreme când în Madrid nu se mai găsea pâine de luni de zile și populația tăiașe toți caii și măgarii, ca să-și stâmpere foamea.

Dl Stalin caută o apropiere de Vatican? În articolul prim scris de dl. Pamfil Șeicariu în „Curentul“ Nr. 5831 de Vineri 12 Mai 1944, D. Sa spune că dl. Stalin caută o apropiere de Vatican și că cardinalii Tardim și Tisserand îl sprijinesc. Credința noastră este că aceasta o face, ca cu atât mai ușor să poată supune țările catolice, eum e de pildă Polonia.

O faptă care merită laudă. Cu prilejul sfintelor sărbători ale Paștilor, Vasile Abrudean, refugiat din Cluj în orașul Alba-Iulia, a dat o masă gratuită la peste 100 evacuați din Moldova și Basarabia. Această faptă creștinească a mișcat mult pe refugiați.

Un funcționar s'a inecat într'o băltoacă. Sergiu Filator, de 42 ani, funcționar la percepția primăriei Chișinău, a plecat, refugindu-se noaptea din stația Brateș, spre Galați și necunoscând drumul, a căzut într'o băltoacă și s'a inecat.

† **Dr. Simion Balint de Budești** avocat, fost subprefect de Târnava Mare, prefect de Odorheiu, fost președinte al U. F. V. etc., a adormit în Domnul la 29 Aprilie 1944, în Sighișoara, în al 62-lea an al vieții. Înormântarea i-s'a făcut Luni 1 Mai. În veci pomenirea lui!

Popa gazetei

Gheorghe N. Prună 14518. Mai aveți de plată 175 Lei.

Popa Ioan Șilea. Biblii nu sunt, nici format mare și nici mic.

Oficiul parohial București, jud. Hunedoara. Am primit banii pentru nr 13994.

Butari Ioan 9379 Dela noi Vă merge ziarul Cercetați la poștă.

Păr. Câmpănu, Ceanul-mic. Minci nu se găsește decât vol I. Costă 2000 Lei.

Păr Iulia Olariu, Sirducul Mare. Viața Sf. Teresia nu este. Ziarul Vă merge.